<u>בבית המשפט העליון</u>

רע"פ 3082/17

לפני:	כבוד השופט ד' מינץ
המבקשים:	1. שמואל בנימין כץ 2. יאיר לוי 3. ישעיהו זלצר
	נ ג ד
המשיבה:	מדינת ישראל
	בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת מ' סוקולוב), מיום 26.3.17, בעפ"א 52719-01-17
בשם המבקשים:	עו"ד שלומי סהר
בשם המשיבה:	עו"ד אשר זליגר

<u>החלטה</u>

הבקשה שבכותרת הועברה לטיפולי בעת האחרונה.

1. במסגרת הבקשה מתבקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת מ' סוקולוב) מיום 26.3.2017 בעפ"א 52719-01-17, בגדרו נדחה ערעורם של המבקשים 1-2 על גזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ש' אבינור) מיום 27.1.2014 בת"פ 28330-05-12, אשר ניתן בענייני של מבקש 3.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 12.2.2013 הגישה המשיבה כתב אישום מתוקן נגד מבקש 3, הכולל שני אישומים. במסגרת האישום הראשון נטען כי מבקש 3 החזיק והשתמש, בלא שניתנה לו זכות כדין, במקרקעין הידועים כחלקה 49 ששטחה 20,571 מ"ר, חלק מחלקה 50

ששטחה 17,467 מ״ר וחלק מחלקה 80 ששטחה 7,500 מ״ר בגוש 6027 בדרך השבעה באַזוּר, בצמוד לכביש 44 (להלן: המקרקעין). חלקות 50 ו-80 האמורות נמצאות בבעלות רשות הפיתוח ומיועדות לשימושו של בית הספר החקלאי מקוה ישראל לפי חוק בית הספר החקלאי מקוה ישראל, התשל״ו-1976. חלקה 49 נמצאת בבעלות פרטית. עוד נטען כי המקרקעין מצויים במרחב התכנון של הוועדה המחוזית לתכנון ובניה במחוז תל-אביב, ועל פי תכנית בת תוקף החלה על המקרקעין, ייעודם הינו שטח ציבורי פתוח המיועד לשימוש חקלאי ולשימושים נוספים.

3. על פי עובדות האישום הראשון, בסמוך ליום 20.1.2010, במועד שאינו ידוע למשיבה במדויק, הציב מבקש 3 על הגדר המקיפה את המתחם שני שלטי פרסום על גבי קונסטרוקציית פלדה. בהמשך, החל מיום 19.8.2010 לכל המאוחר, ניהל מבקש 3 במתחם עסק של איסוף, מחזור ופינוי גרוטאות מתכת, תוך קנייה ומכירה של מתכות שונות. לצורך ניהול העסק האמור השתמש מבקש 3 במבנים רבים המצויים על המקרקעין שהוקמו ללא היתר בנייה כדין. באישום זה הואשם מבקש 3 בבנייה ושימוש במקרקעין ללא היתר ובסטייה מתכנית מתאר בקרקע חקלאית, עבירה לפי סעיפים 204(א) ו-(ג), 208(2),(6) ו-(7) לחוק התכנון והבניה, התשכ״ה-1965, כנוסחו טרם תיקון מס׳ 116 מיום 25.10.2017 (להלן: החוק ו-תיקון מס׳ 116 בהתאמה).

4. באישום השני נטען כי ביום 20.11.2003 הורשע מבקש 3 במסגרת ת״פ 8233/02 בבית משפט השלום בתל אביב-יפו בגין ניהול עסק של איסוף גרוטאות רכב, מחזורן ומכירתן ללא רישיון עסק או היתר זמני כדין. בין העונשים שהוטלו עליו באותו תיק, הוצא נגדו צו סגירת עסק שנכנס לתוקפו בתאריך 1.1.2007. בהמשך, ביום 26.5.2010 הורשע מבקש 3 במסגרת ת״פ 4897/08 בבית משפט השלום בראשון לציון בגין ניהול עסק של אחסנת עיבוד ופירוק מתכת ומוצריה וגרוטאות מתכת ללא רישיון עסק או היתר זמני כדין. בגין הרשעה זו הוצא נגדו צו סגירת העסק וצו פינוי של כל חפץ המצוי בתחומו. ברם, מבקש 3 הפר את צווי הסגירה והפינוי שהוצאו נגדו והמשיך בהפעלת העסק. באישום זה הואשם מבקש 3 באי קיום צו בית משפט, עבירה לפי סעיף 18 לחוק רישוי עסקים, התשכ״ח-1968.

5. ביום 27.5.2013 הורשע מבקש 3 על פי הודאתו במיוחס לו בכתב האישום המתוקן. בהמשך לכך, ביום 27.1.2014 נגזר דינו. בגזר הדין התייחס בית המשפט, בין היתר, להרשעותיו הקודמות ולהודאתו במיוחס לו והשית עליו את העונשים הבאים: קנס בסך של 175,000 ש״ח או 175 ימי מאסר תמורתו; צו להריסת כל הבנייה מושא כתב האישום בהתאם למפורט בו (להלן: צו ההריסה); צו לפיו עליו להפסיק את

העיסוק בעסק המתואר בכתב האישום, ולא להעבירו לאחר, אלא אם לאותו אדם ישנו רישיון או היתר זמני כדין לניהול עסק. הובהר כי הצווים יכנסו לתוקפם ביום 27.9.2014.

6. שני הצדדים ערערו על פסק הדין האמור והתיקים נשמעו במאוחד. ביום 4.11.2014 קבע בית המשפט המחוזי (עפ"א 18733-03-14; עפ"א 25714-03-14, כב' השופט צ' גורפינקל) כי העונש שהושת על מבקש 3 נוטה מאוד לקולא ועל כן דחה את ערעורו וקיבל את ערעור המשיבה כך שהקנס הוחמר והועמד על סך של 300,000 ש"ח.

7. ביום 6.2.2017, בחלוף למעלה משלוש שנים ממועד מתן פסק דינו של בית משפט השלום, המבקשים 1-2, שלא היו צד להליך שהתנהל בבית משפט השלום, ואשר טענו כי הם מחזיקים בזכויות במבנה היסטורי שהוקם במקרקעין כדין, הגישו לבית המשפט המחוזי ערעור על פסק הדין. בערעורם טענו המבקשים 1-2 כי מכוח סעיף 250 לחוק, בעל דין, ולמצער מי שהיה צריך להיות בעל דין בהליך הפלילי בבית משפט השלום, רשאי להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי (במאמר מוסגר יצוין כי לאחר תיקון מס' 116 להסדר האמור אינו מצוי עוד בסעיף 250 לחוק אלא בסעיף 240 שבו, אך לשם הנוחות ייקרא להלן סעיף 250 לחוק). המבקשים 1-2 טענו לזכויות במקרקעין המקנות להם לעמדתם גם "זכות עמידה" בהליך הערעור. הערעור עסק בשלוש סוגיות: "זכות העמידה" של המבקשים 1-2 בהליך (כלשונו של בית המשפט); בקשת המבקשים 1-2 לקבלת חומרי חקירה לפי סעיפים 74 ו-108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי); השיהוי בהגשת הערעור.

8. ביום 26.3.2017 דחה בית המשפט המחוזי (כב' שופטת מ' סוקולוב) את הערעור. נקבע כי הערעור הוגש בשיהוי ניכר, כאשר המבקשים 1-2 טענו באופן סתמי כי נודע להם על פסק הדין רק לאחרונה, אך הם לא פירטו מתי נודע להם וכיצד לא ידעו על ההליכים הפליליים שהתנהלו נגד מבקש 3 החל משנת 2012. נאמר כי מטעם זה בלבד ניתן היה לדחות את הערעור על הסף, אלא שבית המשפט דן בערעור גם לגופו. הובהר כי המבקשים 1-2 אינם בעלי המקרקעין, הם לא הועמדו כלל לדין פלילי, ופסק הדין עליו הם מערערים לא ניתן נגדם אלא נגד מבקש 3 בלבד. על כן נקבע כי למבקשים 1-2 אין זכות עמידה בערעור, וכי אף לא עלה בידיהם להוכיח כי יש להם זכויות לגיטימיות במקרקעין. לאור קביעות אלו נדחתה גם בקשתם לקבלת חומרי חקירה. פסק דין זה הוליד את הבקשה שלפנַי.

טענות הצדדים

9. לטענת שלושת המבקשים, בקשתם מעוררת שאלות בעלות חשיבות החורגת מעניינם הפרטי. נטען כי בית משפט השלום השית צו הריסה שיפוטי גם על המבנה ההיסטורי בו מחזיקים המבקשים 2-1, וזאת בניגוד להסדר הטיעון שהוסכם בין המבקש לבין המשיבה, כאשר עובר למועד מתן גזר הדין, בית משפט השלום לא פנה אל המבקש על מנת לוודא שהודאתו, הכוללת פגיעה בהגנת ההתיישנות, היא הודאת אמת. נטען כי מאחר שהמבנה ההיסטורי הוקם עובר לשנת 1920 של המאה הקודמת, על עבירת הבניה חלה תקופת ההתיישנות. עוד נטען כי הבקשה מעוררת שאלה בדבר תחולתו של סעיף 250 לחוק על אדם שלא הוגש נגדו כתב אישום ו"הרואה עצמו נפגע" מצו שיפוטי, תוך העלאת טענת התיישנות על ידי אותו אדם. בפרט, המבקשים 2-1 טוענים כי בית המשפט המחוזי דחה שלא בצדק את טענתם לפיה המונח "בעל דין" שהופיע בשעתו בסעיף 250 לחוק חל עליהם, וזאת שכן לטענתם "בעל דין" לפי הסעיף הוא מי שיכול היה להיות בעל דין בהליך הפלילי בהתאם להוראת סעיף 208(א) לחוק (כנוסחו טרם תיקון מס' 116). לשיטתם, הימנעות המשיבה מלצרף את המבקשים 2-1 כנאשמים לכתב האישום שהוגש נגד מבקש 3 מהווה עיוות דין אשר גם בגינו יש לקבל את בקשתם.

10. מנגד טוענת המשיבה כי הבקשה אינה עומדת בקריטריונים אשר הותוו בפסיקה לצורך מתן רשות ערעור. לגופם של דברים, המשיבה טוענת כי לשון סעיף 250 לחוק ותכליתו ברורות. כך, על צו הריסה שיפוטי אשר ניתן במסגרת הליך פלילי רשאים לערער בעלי הדין באותו ההליך הפלילי ובעלי המקרקעין בלבד, וזאת בדרך ובמועד שמערערים על פסק דין בפלילים. סוגיית ההתיישנות עליה מנסים המבקשים להיתלות אינה רלוונטית לעניינם, שכן מבקש 3 הואשם והורשע בעבירה של שימוש מתמשך במבנה לא חוקי – עבירה שלא רק שלא התיישנה, אלא אף נמשכה לאחר הגשת כתב האישום נגדו. המשיבה הוסיפה כי עובר להודאת מבקש 3 בעובדות כתב האישום, גובש הסדר טיעון בין הצדדים תוך שתועד בכתב על ידי באת-כוח המשיבה ונשלח אל בא-כוח מבקש 3 (דאז). לגרסת המשיבה, כעולה מן ההתכתבות בין הצדדים, ההסדר כלל מתן צו הריסה על כל המבנים המצויים בכתב האישום, מבלי שהמבנה מושא הבקשה הוחרג ממנו.

דיון והכרעה

11. לאחר עיון בבקשה, בחומר שצורף לה ובתגובת המשיבה הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

12. ראשית, אין מקום ולא היה כל מקום לדון בבקשה זו, בכל הנוגע לעניינו של מבקש 3. כאמור לעיל, ערעורו של מבקש 3 על פסק הדין נדחה על ידי בית המשפט המחוזי ביום 4.11.2014. משלא ניתנה ארכה לצורך הגשת בקשת רשות ערעור, פסק דינו של בית המשפט המחוזי הפך אפוא לגביו לחלוט – ולא ניתן עוד לערער עליו. גם באשר לעניינם של המבקשים, הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינים של הצדדים הישירים להליך, או בנסיבות מיוחדות המעוררות חשש ממשי מפני עיוות דין, או אי-צדק חמור שעלול להיגרם למבקש (ראו: רע"פ 3064/17 מולדובן נ' מדינת ישראל (17.4.2018); רע"פ 4898/17 פלוני נ' אגף המכס והמע"מ חקירות ירושלים (2.7.2017)). חרף ניסיונותיהם של המבקשים להציג את בקשתם ככזו המצדיקה קבלת רשות ערעור לפני בית משפט זה, הבקשה אינה מעוררת כל שאלה החורגת מעניינם הפרטני, ודי בכך על מנת לדחותה.

13. למעלה מן הצורך, לאחר בחינת כלל נסיבות העניין, מצאתי כי דין הבקשה להידחות אף לגופה. בצדק קבע בית המשפט כי הגשת הערעור על ידי המבקשים 1-2 נעשתה בשיהוי ניכר – כשלוש שנים מיום מתן הצו, שיהוי אשר לא לווה בהסבר המניח את הדעת, והמצדיק כשלעצמו את דחיית הערעור על הסף. גם לגופם של דברים, בית המשפט המחוזי קבע כי לא עלה בידי המבקשים 1-2 להוכיח כי בידיהם זכויות לגיטימיות במקרקעין. על כן, ומשלא היו בעלי דין בהליך הפלילי בו ניתן הצו, ברי כי אין הם יכולים לנקוט בהליך הערעור לפי סעיף 250 לחוק. טענותיהם של המבקשים 2-1 נדחו על בסיס ממצאי עובדה ומהימנות, אשר כידוע, לא בנקל תתערב בהם ערכאת הערעור, אלא במקרים חריגים ומצומצמים. הלכה זו מקבלת משנה תוקף כאשר עסקינן בבקשה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" ולא מצאתי טעם מספיק לסטות מכלל זה במקרה דנן (ראו גם: רע"פ 4985/17 פלוני נ' מדינת ישראל (8.4.2018); רע"פ 2958/13 סבאח נ' מדינת ישראל (8.5.2013)). באותה מידה, לא מצאתי מקום להתערב בשאלה אותה העלו המבקשים באשר לפרשנותו של סעיף 250 לחוק, אשר למעשה אינה מתעוררת בענייננו נוכח העובדה שלא הוכחה כל זכות למבקשים במקרקעין ועל כן גם לא הוכח כי סעיף 208(א) לחוק (כנוסחו טרם תיקון מס' 116) חל עליהם.

14. בכל הנוגע לטענת ההתיישנות אותה העלו המבקשים, בצדק טענה המשיבה כי בשונה מעבירת הבנייה ללא היתר, עבירת השימוש ללא היתר, בה הואשם והורשע

מבקש 3, הינה עבירה נמשכת, העומדת לחובתו ואינה מתיישנת כל עוד השימוש האסור נמשך (רע"פ 8986/06 סוזה נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה הרצליה (18.2.2007); רע"פ 924/08 גוטליב נ' מדינת ישראל (30.3.2008)). על כן, לא נמצא כי יש בטענה זו כדי לסייע למבקשים.

נוכח כל האמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ד באייר התשע"ח (29.4.2018).

ש ו פ ט

העותק כפוף לשינויי עריכה וניסוח. 17030820_N04.doc רח
מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, www.court.gov.il